

**Almancadan Türkçeye Çeviri Derslerinde Çevrimiçi Materyal
Kullanımının Öğrenmeye Etkisi¹
The Use of Online Material in Translation Courses from German to
Turkish**

Onur YILMAZ²

ÖZET

Dil, toplumu oluşturan en temel öğelerden birisidir. Bir dilden başka bir dile çeviri toplumlar arasındaki iletişimi sağlayan bir eylemdir. Üniversitelerde farklı dillerde birçok bölüm yer almakta ve öğrenciler yetiştirilmektedir. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünde okuyan öğrenciler diğer alan derslerinin yanı sıra çeviri dersi de almakta ve Almancadan - Türkçeye, Türkçeden - Almancaya farklı metinler üzerinden çeviri uygulamaları yapmaktadırlar. Dersler teorik ve uygulama olmak üzere iki bölümde yürütülmekte, öğrencilere çeşitli metinler üzerinden uygulamalı olarak çeviri öğretilmektedir. Bu çalışmada öğrenciler için seçilen metinler uygulamalı olarak çevrilmiş, bu eylem görüntülü olarak kaydedilmiştir. Çalışma kapsamında hazırlanan ders materyalleri, ders programı doğrultusunda haftalık olarak sisteme yüklenmiştir. Bu bağlamda, haftalık işlenen konuların görselleri sisteme yüklenmiş ve böylece öğrencilerin çevrimiçi sistemde bilgiye ulaşmaları sağlanmıştır. Yapılan işlemler internette açılan bir program üzerinden takip edilebildiği için bu sisteme ulaşıp ulaşılmadığı denetlenebilmiştir.

Anahtar sözcükler: Almanca –Türkçe çeviri, Çeviribilim, Çevrimiçi sistem.

ABSTRACT

Language is one of the most basic elements of society. Translation from one language to another is an action providing the communication between

¹ Bu çalışma, 1. Uluslar arası Eğitim Araştırmaları ve Öğretmen Eğitimi (ERTE Congress) Kongresi'nde sunulmuştur.

² Arş. Gör., Alman Dili ve Edebiyatı, onur.yilmaz@hacettepe.edu.tr
Bu makale iThenticate programı ile taranmıştır.
Makale Gönderim Tarihi: 16/11/2017-Kabul Tarihi: 24/12/2017

societies. There are many departments teaching in different languages at universities where students are trained. Students who are studying in the Department of German Language and Literature take courses in translation as well as other field courses and conduct translations through different texts from German to Turkish and/or from Turkish to German. The lessons are conducted in two parts which are theoretical and practical, and students are practically taught to translate over various texts. In this study, the texts that chosen for students were translated in practice and these actions were recorded visually. The course materials prepared within the scope of the study were uploaded on a weekly basis in line with the course schedule. In this context, visuals of weekly topics were uploaded to the system so that students have access to information on the online system. Since the transactions can be tracked through a program accessed on the internet, it could be checked whether this system has been accessed or not.

Key words: German-Turkish translation, Translation Studies, Online system.

Giriş

Hızla değişen günümüz bilgi toplumlarında insanların sahip olması gereken nitelikler de değişmiştir. Sürekli değişen ve gelişen bilgi karşısında, insanların bu bilgiye ulaşma şekilleri değişmiştir. İnsanların; bilgiye nasıl erişebileceğini bilen, gerektiğinde bilgilerini kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen bireyler olması istenmektedir (Odabaşı, F. 2004: 43). Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin (BİT) eğitim öğretim çalışmalarında kullanımı, bilgi toplumunu oluşturacak kişilerin yetiştirilmesinde bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır (Çuhadar, Yücel, 2010,199). Lisans düzeyinde öğrencilerin bilgiye ulaşmak için mevcut altyapıları kullanılması beklenmektedir. Bunun için ise altyapının sürekli olarak güncel bilgi ile desteklenmesi gerekir. İnternet destekli öğretim uzaktan eğitimin bir çeşidi olup, ders materyalinin öğrenciye aktarılmasında internet teknolojilerinin kullanıldığı bir öğretim sistemidir. Karaman'a göre bu sistem sayesinde öğretmenler, ders için gerekli olan çalışmaları sınıf dışına taşımış olmakta ve bu sayede öğrenmenin pekişmesi için gerekli olan ders dışı uygulamalara öğrencileri daha rahat yönlendirebilmektedir (Karaman ve diğerleri, 2009). Bu çalışmanın amacı Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde okutulan Almancadan Türkçeye Çeviri dersi için öğrencilerin ders dışında faydalanabileceği materyallerin hazırlanmasıdır. Bu

materyaller bilgisayar ortamında görüntülü olarak hazırlanmış ve veri depolarına yüklenmiştir. Bu çalışma kapsamında öğrencilere ders dışında uygulama alanı bulabilecekleri sanal bir ortamının hazırlanması planlanmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin kendilerine ait kullanıcı adı ve şifresi ile girebildikleri “Moodle” adlı internet programı kullanılarak hazırlanan bu sanal ortam, ders materyalinin sunumu için altyapı olmuştur. Çalışmada ders anlatımına ek olarak teorik bilgileri destekler nitelikte uygulama alanı oluşturulmuştur. Bir dilden diğer bir dile çeviri yapma dil bölümleri için vazgeçilmez bir alandır. Kaynak metin ve hedef metin arasındaki bağlam bu uygulama ile pekişecektir. Haftalık ders programına uygun çeviri metinleri çevrimiçi platformda detaylı olarak anlatılmıştır. Bu uygulama sayesinde çeviri için gerekli bilgi birikimi ders dışında da öğrenci ile paylaşılabilir. Bu çalışma Almancadan Türkçeye çeviri dersi için ders programına uygun olarak hazırlanmıştır. Alana katkı sağlayacak özgün bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Çalışma kapsamında dil alanında yetişen öğrencilerin iş yaşamında karşılaşacakları metinler detaylı olarak incelenmiştir. Bu sayede mezun olan bireylerin kendi alanlarında daha yetkin olmalarına destek olunması planlanmıştır. Bu da farklı metinlerin incelenmesi ile elde edilecek deneyim sayesinde olacaktır. Bu çalışmanın farklı dillerde eğitim yapan fakültelerin öğretim elemanları ve öğrencileri için de örnek olacağı söylenebilir.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışmada uygulamaya dönük materyal hazırlanmış, materyalin kullanılış biçimi açıklanmıştır. Daha önce kurulmuş olan “Moodle” sistemi bu çalışmada yardımcı kaynak olarak zemin oluşturmuştur. “Moodle” sistemi, özgür ve açık kaynak kodlu bir uzaktan eğitim sistemi olarak internet üzerinde erişilmektedir. Açılımı, (Modular-Object-Oriented Dynamic-Learning-Environment) kısaca Esnek Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı olarak açıklanabilir. Bu sistem, uzaktan eğitime ihtiyaç duyulan etkinliklerin birçoğunu yerine getirme kapasitesine sahip bir çevrimiçi kurs yönetim sistemi şeklinde açıklanabilir. Sistem, öğretmen, öğrenci ya da ihtiyaç duyan herkesin kolay şekilde ulaşımına açık olacak şekilde tasarlanmıştır (Avrasya Üniversitesi).

Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü çeviri dersi için oluşturulan bu sistem Almancadır. Oluşturulan ders içeriği haftalara göre bölünmüş ve ilgili videolar eklenmiştir. Öğrenciler sisteme kendilerine ait kullanıcı adı ve şifre ile giriş yapabilmekte ve bu içeriklere ulaşabilmektedir. Öğrencilerin hangi gün hangi saatte giriş yaptığı dersin yöneticisi tarafından takip edilebilmektedir.

Bulgular

Ders için kullanılacak olan materyallerin hazırlanması için görsel videolar hazırlanmıştır ve "Moodle" sistemine yüklenmiştir. "Moodle" içerisinde "Interkulturelle Kommunikation und Translation (Projekt) Onur Yılmaz" (Kültürlerarası İletişim ve Çeviri) isimli ders bu çalışma için oluşturulmuştur. Bu ders için hazırlanan bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1.Ders için oluşturulan çalışma

Course Title
2015/2016 GÜZ Dilbilimi
Interkulturelle Kommunikation und Translation (Projekt) Onur Yılmaz
2015/2016 GÜZ AVRUPA BİRLİĞİ KURUMLARI
2015/2016 GÜZ ÜSLUP ÇALIŞMALARI
2015/2016 GÜZ ŞİİR KURAM VE ŞİİR ÇÖZÜMLE.
2015/2016 GÜZ ALM.KÜLT.TARİHİ
2015/2016 GÜZ SÖZLÜ VE YAZILI ANLATIM 2
2015/2016 GÜZ SÖZLÜ VE YAZILI ANLATIM
2015 BÜTÜNLEME HERTSCH
2014-2015 Bahar 328 Philosophische Ansätze
2014-2015 Bahar 420 Ticaret-Hukuk Terimleri
2015 Bahar Livanelli
2014/ 2015 BAHAR Anlambilim Doktora

Tablo 1 incelendiğinde farklı ders isimlerinin listelendiği görülmektedir. Burada sisteme yüklenen dersler dönemlere göre ayrılabilir.

“Moodle” isimli sistemde ders veren öğretim üyeleri kendi dersleri doğrultusunda sayfa açabilmekte ve gerekli materyalleri buraya ekleyebilmektedir.

Oluşturulan ders içeriği haftalara göre bölünmüş ve ilgili videolar eklenmiştir. Haftalara göre bölünmüş ders içerikleri Tablo 2’de görülmektedir.

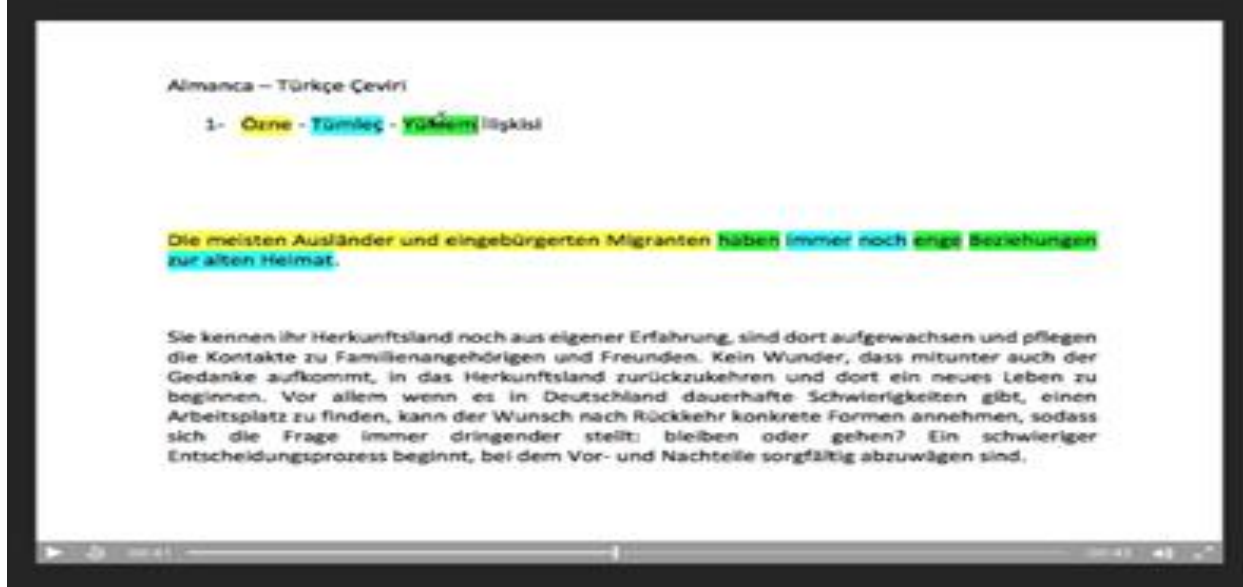
Tablo 2. Haftalara göre bölünmüş ders içerikleri

The screenshot shows a Moodle course interface. The top header includes 'HU ADE' and the user name 'Onur YILMAZ'. The course title is 'Interkulturelle Kommunikation und Translation (Projekt) Onur Yilmaz'. The navigation menu on the left includes 'Startseite', 'Dashboard', 'Website', and 'Meine Kurse'. Under 'Meine Kurse', there is a section for 'Translation (Projekt)' with a list of weekly topics and dates. The main content area shows a list of weekly topics with dates and translation assignments. The right sidebar contains search, announcement, and activity sections.

Week	Topic
8. February - 14. February	Übersetzung 1
15. February - 21. February	Übersetzung 2
22. February - 28. February	Übersetzung 3
29. February - 6. March	Übersetzung 4
7. March - 13. March	Übersetzung 5
14. March - 20. March	Übersetzung 6
21. March - 27. March	Übersetzung 7
28. March - 3. April	

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin hangi gün hangi saatte giriş yaptığı dersin yöneticisi tarafından takip edilebilmektedir. Çevrimiçi ders içeriğinin hazırlanması ve bunun sunulması yöntemi ile öğrencilerin ders tekrarı yapmaları için istedikleri yerlerden ulaşacakları bilgisayar ve internetle sınıf ortamındaymış gibi çalışmalarını yapabileceklerdir. Öğrencinin çeviri bilim dersinde kullanacağı bir alıştırma Tablo 3 te görülmektedir.

Tablo3. Hazırlanan video görüntüsü

Tablo 3 incelendiğinde öğrencinin alıştırma yapacağı paragraf görülmektedir. İçerikler oluşturulurken öğrencilerin cümle yapılarını net görmeleri öncelik olarak belirlenmiş ve bu doğrultuda videolarda cümleler tek tek gösterilmiş ve öğeleri işaretlenmiştir. Özne Yüklem ilişkisi çeviri yaparken en önemli kısımdır. Bundan dolayı bu konunun iyi kavranması için çalışılmıştır. Videolarda cümleler sarı, mavi ve yeşil renkte boyanmıştır. Cümleler Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4 Renklere ayrılmış tümleçler ve karşılıkları

In Deutschland leben 81,2 Millionen Menschen.
Von ihnen sind 16,4 Millionen zugewandert – oder haben Eltern, die aus dem Ausland kommen.
Über die Hälfte der Menschen mit Migrationshintergrund hat bereits einen deutschen Pass.
Almanya'da 81,2 milyon insan yaşıyor.
Bunlardan 16,4 milyonu ya göçmen ya da başka ülkelerden gelmiş ailelerin çocukları.
Göçmen kökenli kişilerin yarısından fazlası halihazırda Alman pasaportuna sahip.

Tablo 4 incelendiğinde tümleçlerin tek tek renklendirilmesi sayesinde çeviri için ön hazırlığın tamamlanmış olacağı görülmektedir. Tabloda gösterilen 3 farklı renk özne, yüklem ve tümleç olarak hazırlanmıştır. Almanca ve Türkçenin söz diziliminin farklı olmasından dolayı çeviride ve dil öğreniminde zorlanan öğrencilerin bu ayrım sayesinde farkı daha iyi görmeleri sağlanabilmektedir. Dersin video görüntüsü Tablo 5 te yer almaktadır.

Tablo 5. Ders görüntüsü

The screenshot shows a course page for 'Interkulturelle Kommunikation und Translation (Projekt) Onur Yılmaz'. The page has a navigation menu on the left with options like 'Startseite', 'Dashboard', 'Webseite', 'Meine Kurse', and 'Übersetzung 1'. The main content area features a video player titled 'Übersetzung 1' with a play button and a subtitle 'Subjekt - Objekt - Verb'. Below the video, there is a small text block in German.

Tablo 5 incelendiğinde eklenen içeriğin ana sayfadaki hali görülmektedir. Öğrenci buradan videoya giriş yapıp hazırlanan içeriği izleyebilir. Ders ve konu tekrarlarını buradan yaparak yeni çalışmaları için bu videolardan yararlanabilir.

Tartışma ve Sonuç

Çeviri derslerinde kullanılacak materyal hazırlığına ilişkin yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde günümüzde en önemli ihtiyaç haline gelen internet ve bilgisayar yardımı ile eğitim öğretim süreci okullar dışında da sürebilecektir. Toplumların bugünü ve geleceğinde teknoloji kullanımı kaçınılmaz olup, eğitim ve öğretim, teknolojinin kullanıldığı en önemli alanlardandır. Öncelikle gelişmiş ülkeler daha sonra diğerleri teknolojiyi kullanarak daha kaliteli bir eğitime ulaşma çabası içindedir (MEB, 2004). Okul dışında kullanıma açık yeni materyaller geliştirilmekte, bu kaynaklar öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Bu çalışmada elde edilen bilgisayar kaynaklı örnek çalışmaların öğrenci ve öğretmenlere kolaylık sağlayacağı, ders verimini arttıracığı söylenebilir. Bu çalışmada,

içerikler oluşturulurken öğrencilerin cümle yapılarını net görmeleri öncelik olarak belirlenmiş ve bu doğrultuda videolarda cümleler tek tek gösterilmiş ve öğeleri işaretlenmiştir. Özne-Yüklem ilişkisi çeviri yaparken dikkat edilmesi gereken en önemli kısımdır. Bundan dolayı bu konunun iyi kavranması için çalışılmış, videolarda cümleler sarı, mavi ve yeşil renkte boyanmıştır. Yeni bir dil öğrenen bireylerin kaynak dilden hedef dile çeviri yaparken en çok zorlandıkları şey cümlenin yapısını görebilmektir. Gramer bilgisinin iyi olması gerekmektedir. Öğrencilerin çeviri derslerinde sıklıkla özne ve yüklem bağına görmekte zorlandıkları düşünülmektedir. Bu uygulama videolarında vurgulanan öğelerle öğrencilerin konuları daha iyi kavraması sağlanarak daha iyi öğrenmelerine katkı sağlanacaktır. Seçilen metinlerin hazırlık sınıfında dil öğrenerek gelmiş öğrencilerin seviyesine uygun olmasına dikkat edilmiştir. Uygulama sonunda öğrencilerin tekrar yapabilme imkânı bulmasının, dersi kavramalarına daha fazla katkı bulunacağı söylenebilir. Bu çalışma ve benzerleri, ders içi ve dışında öğrenci ve öğretmenler tarafından kullanılabilir.

Kaynakça

Avrasya Üniversitesi. Moodle Kullanma Klavuzu. <http://www.avrasya.edu.tr/wp-content/uploads/sites/80/2016/02/MOODLE%C3%96%C4%9FrenciKullan%C4%B1m-Klavuzu.pdf>. 02.09.2017 tarihinde indirildi.

Çuhadar, C., Yücel, M. (2010) Yabancı Dil Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretim Amaçlı Kullanımına Yönelik Özyeterlik Algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 27, 199

Wilss, W. (1983). Semantik und Übersetzungswissenschaft: Materialien der III. Internationalen Konferenz Grundfragen der Übersetzungswissenschaft. Leibzig

Sunwoo, J. (2011) Zur Operationalisierung des Übersetzungszwecks. Modell und Methode, Berlin.

Gündüz, Ş., Odabası, F. (2014). Bilgi çağında öğretmen adaylarının eğitiminde öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. s.43

Karaman,S. Özen,Ü. Yıldırım,S. Kaban, A. (2009). Açık Kaynak Kodlu Öğretim Yönetim Sistemi Üzerinden İnternet Destekli (Harmanlanmış) Öğrenim Deneyimi Akademik Bilişim'09 – XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2004). İlköğretim fen ve teknoloji dersi (4-5. Sınıflar) öğretim programı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

Reinart, S. (2009). Kulturspezifisch in der Fachübersetzung. Berlin.

Thome, G. (2012). Übersetzen als interlinguales und interkulturelles Sprachhandeln. Berlin.